

# Danmarks Undervisningsminister mangler Medfølelse med „Rakket“.

Ministeren har glemt, at han selv er udgaaet fra „Rakket“.

Vi gengiver her efter de sidst modtagne Blade *Harald Bergstedts* Svar paa Ministerens bevingede Ord. Færingar kan, ved at gennemlæse denne Artikel, bedre være i Stand til at forstaa Byskovs Stilling til den færøske Høyskole, og dermed ogsaa Oplysningspørgsmaalet paa Færøerne, da han mangler den moderne Medfølelse med „Rakket“:

Ministeriet *Madsen-Mygdal* har faaet sig et Slagord, et Motto, et Program, der bider — ét af den Slags, der æder sig ind i Sindet og ikke vil ud igen. Og dette Slagord er formet af Ministeriets filosofiske Hoved, Undervisningsminister *Byskov*, Seminarforstanderen fra Gjedved.

Adspurgt om „Ædruelighedskommissionens Afslutning“ udtaler Hr. *Byskov* sig først i al Almindelighed om de berusende Drikke:

„De gør, efter min Mening, siger han, mere Gavn end Skade —.“

Og fortsætter saa:

„Nu spørger man mig, om jeg da ikke ynkes over de Mennesker, der ved Spil eller Drik odelægger deres Chancer og sætter deres Ejendomme over Styv. Det gør jeg vel egentlig ikke. Jeg er ikke saa meget anlagt for den altomfattende Menneskekærlighed. Jeg kan læse i Avisen, at en Mand ved Logstør har spillet sin Gaard væk, uden at Cigaren, jeg ryger paa, smager mig mindre godt. Jeg kender jo ikke Manden. Men maaske er jeg en Egoist blødt over medfølelse Menneskehed... der har vist aldrig tidligere været en saadan Medfølelse med det, vi tidligere kaldte „Rakket“, som i vore Dage.“ (»Politiken« den 18.—9.).

„Jeg mangler Medfølelse med Rakket“ —

Det er Ord, der i al deres Høvenhed, klinger, som talt af en gammel Herremands Mund, een der gennem Aarhundreder har haft Vaabenskjold og Herresæde.

For hvem i Alverden vilde gætte paa, at den Mand, der udtaler sig med en saadan Blaserthed og Kulde om „Rakket“ — selv personlig er et Barn af den Slags Lykkens Stedborn, som han saa smukt kalder „Rakket“.

Men dette er Tilfældet!  
*Jens Byskov* er Son af en fattig Husmandsproletar paa Nørre Nisum-Eggen — *Jens Futtrup* — en af Livets Elendighed, der kummerligt tjente Brodet til sin fattige Hytte dels ved at slaas med sin Smule Husmandsuld, dels ved at rejse rundt til Godtfolk og sætte Ruder ind, eller hvad han nu kunde byde sig til med — — een af Vestkystens allerarmeste, af dem, der snart ikke havde andet at trøste sig med i deres Elendighed end Flasken — — og som drak, ikke saa de sludrede eller spasede, men drak, saa de skamslog og brølede, een af de Livets Stedborn, som *Aakjær* har skildret i sine brændevinsdrivende Bondelandsproletarer.

Thi saadan var Tiden. Ingen i det hele Land kan bedre end *Byskov* tale med om, hvad det vil sige at blive regnet med til „Rakket“ — for han har prøvet det selv! Og saa kan han — nu han er Minister og højt oppe — virkelig bekvemme sig til at smide det Ord „Rakket“ ud efter andre — — ovenikøbet lige efter at han selv — *Jens*

*Futtrups* Jens — har været med i *forreste Række* til at beskære de fattigste af alle fattige: de Arbejdsløse, de Gamle og Invaliderne.

— — — Nænnen oven i Købet spottende at tilføje, at han mangler desværre den saa moderne Medfølelse med „Rakket“.

*Byskovs* egen Barndomsfattigdom har aabenbart ikke efterladt sig dybere Spor i hans Sind end en enorm Respekt for de Moneter, han den Gang maatte undvære, og som han senere formodentlig maa have faaet lidt for mange af.

Og dog tænker jeg mig, at han den Gang har været glad for, at der var nogle Folk til, som ikke helt „manglede Medfølelse med Rakket“.

*Jens Byskov* havde en Morbror, en mærkelig Mand: *Ole Nygaard* var hans Navn. En lille omværende Bondemand med skarpt markeret Ansigt og Rundskæg under Hagen — een af Bondeopvaagningsmærkelige Oplysningsprofeter — en Mand, der paa sine Ben i Aarevis traskede Jylland rundt fra Skagen til Grønsen med Tasken fuld af Bøger og Pjeecer i en Rem over Skulderen, kun optaget af at vække og troste, oplyse og oprejsne. En ædel Mand, hvis Sind og Sjæl var Medfølelse med dem, man den Gang kaldte „Rakket“.

*Ole Nygaard* var Afholdsmænd, een af den danske Afholdsbevægelses ivrigste Pionerer. Han stiftede Afholdsforeninger i Mængde, ligefra *Skagens Afholdsforening* og til langt Syd-paa. Han besøgte Drankerhytter og strandede Hjem. Han besøgte ogsaa sin Søsters Hjem, og *Jens Futtrup* blev Afholdsmænd. En gav og stabil Afholdsmænd. Den gode *Ole Nygaard* fik Hjemmet paa Benene igen og fik den lille *Jens* sendt paa Seminariet. Han var aldeles ikke en Mand, der „manglede Medfølelse“.

Gamle *Ole Nygaard* var nu død og borte, besunget af *Jeppes Aakjær* i en pragtfuld Sang, mindet og elsket i Tusinde og atter Tusinde af jyske Smaakaarshjem, der aldrig glemmer den gamle Landevejssvander med hans Ivrighed, hans Kærlighed og hans hjælpsomme Pengepung.

Men *Jens Futtrups* Jens er nu naaet op til Samfundets øverste Top.

Fortidens Drukkenskab og Vildskab er nu glemt: „De berusende Drikke, siger han nu, gør mere Gavn end Skade.“

Og Nøden og Fattigdommen er glemt — er ikke mer til. *Jens Futtrups* Jens har endogsaa været Haandlanger og Medgeringsmand til den koldblodigste Nedskæring af Samfundets mest forurettede og hjælpeløse: De Arbejdsløse, de Gamle og Invaliderne.

Men hans „Cigar smager ham lige godt“. For han „kender jo ingen af disse Mennesker.“ Han er behageligt fri for den „mere omfattende Medfølelse“. Han bekender koldblodigt, at han „er Egoist“, at han „mangler den moderne Medfølelse med Rakket.“

*Jens Futtrups* Jens!

*Harald Bergstedt.*

# Et lille Danmarksbrev.

(Fra vor Korrespondent).

September 1927.

— — — Høsten er nu de allerfleste Steder i Hus herne. Sommeren har jo i Aar, i Lighed med hvad var Tilfældet for Færøernes Vedkommende, været meget lunefuld, og navnlig var August Maaned, der er Høstmaaned, meget regnfuld. Herpaa bødede dog en Række Solskinsdage i September Maaned, saaledes, at Høstudbyttet i Bejragtning af det vanskelige Vejr maa betragtes som nogenlunde.

Arbejdsløsheden og de vanskelige Forhold indenfor det økonomiske Liv hviler stadig som en tyngende Byrde over Samfundet. Den 1. Oktober træder den nye Arbejdsløshedsliv i Kraft. Ifølge denne ophæves de ekstraordinære Understøttelser, som Stat og Kommuner hidtil har ydet til de af Arbejdsløshed ramte Hjem. Med megen Ængstelse imødeser mange Arbejdere herne den kommende Vinter. Thi naar alle Sunde er lukkede for Hjælp, er der jo kun Fattiggassen tilbage. Men en Henvendelse her betyder Tab af de borgerlige Rettigheder. Af den Grund døjer Arbejderen heller Sult.

I den nye Lov findes en Bestemmelse om, at Regeringen bemyndiges til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft paa Færøerne med de Ændringer, som maatte følge af disse Øers særlige Forhold.

Saaledes er der altsaa skabt et Grundlag for, at saafremt der dannes Arbejdsløhedskasser paa Øerne, vil disse kunne erholde det Statslån, som ydes i Henhold til denne Lov.

Landmandsbanken synes at skulle blive et af de Spørgsmaal, der vil komme til at beskæftige Rigsdagen i den kommende Vinter. Landets Storbanker havde jo længe været kede af, at Samfundet her havde et vist Indseende med Ledelsen af denne Bank. For Tiden er, efter Ministeriets Ordre, et Udvalg paa to Medlemmer, d'Hr. Bankdirektør Gren og Departementschef Dalhoff, igang med at undersøge Bankens Forhold. Men nu har Ministeren hjemkaldt den tidligere radikale Minister, Hassing-Jørgensen, der har opholdt sig i Udlandet, efter at Københavns Diskonto- og Revisionsbank under hans Ledelse var krakket med et Tab paa 76,5 Mill. Kr.

Denne Handling fra Ministeriets Side kan sikkert betragtes som et Led i Bestræbelserne for at „klynke og sammenbrænde“ de to Partier: Venstre og de radikale.

Som et Led i samme Bestræbelser maa det sikkert ogsaa være, at Hr. Øve Rode har forladt Folketinget og taget Plads som Chefredaktør for „Politiken“. I denne sin nye Stilling skal Hr. Rode antagelig forsøge at forene Liberalismen i Hovedstaden og i Provinsen. Idet hele er det radikale Parti ved at være i Oplosning.

Med Interesse læser vi herne i Danmark Hr. Jørgen Frantz Jacobsens Oplysninger om, hvad Danmark yder Færøerne. Ifølge „Tingakrossur“ Nr. 3 kommer Hr. Jacobsen til det Resultat, at Danmark i Aaret 1924—25 har ydet Øerne et Til-

skud paa omkring en Million Kr. Der er imidlertid ydet det nævnte Aar 2,864,581 Kr. Dertil kommer det Beløb, som Staten laaner den færøske Befolkning gennem Statslaanefonden. Dette Beløb androg for det nævnte Finansaar ca. 100,000 Kr. Netto. Ialt har den danske Stat for Tiden udlånt paa Øerne et Beløb af over 1½ Mill. Kr., (hvoraf en Del end ikke forrentes eller afdrages).

Vore Læsere vil altsaa se, at Udgifterne er ca. 3 Gange saa høje, som det Beløb Hr. Jacobsen regnede med. I Indtægt det nævnte Aar havde Staten fra Færøerne 65,243 Kr.

Den 24. September ankrede „Tjaldur“ op paa Frederikshavns Red. Paa Nødturten havde Damperen ved Hanstholm mødt den danske Motorskonnert „Nutta“, der havde Maskinskade og som toges paa Slæb. Ved Ankomsten til Frederikshavn indbugseredes Skonnerten hertil.

De danske Fiskere, der benytter Doggers Bank som Basis for deres Fiskeri, vender nu hjem. Udbyttet i Aar har været ringe og Priserne lave.

En Del frederikshavnske og Skagens Fiskere har dannet Nøtselskaber og vil forsøge Sildefangst ved Anholdt nu i den kommende Vinter.

Anton.

# Vejanlæg.

I Fjor blev der fra Beboere paa Hvidenes indsendt et Andragende til Lagtinget — via Forstanderskabet til Anbefaling — vedrørende vore Vejforhold: *Vej fra Hvidenas til Hoydal*. Samtidig som vort Andragende sendes til Lagtinget, sender Forstanderskabet en Skrivelse til Tinget, hvori det paa det bestemteste fraraader, at nævnte Vej bliver anlagt — da man ikke har Raad til det.

Senere i Sommerens Samling bliver der yderligere fra Beboerne paa Hvidenes indsendt en Skrivelse til Tinget for at fremskynde Sagen, samtidig som det tilføjes, at man gik ud fra, at denne Statsvej, ved Beboernes Anstrængelse, vilde kunne anlægges uden Udgifter for Kommunen — bortset fra Vedligeholdelse af Vejen.

Dette Aar forelæa der ikke noget Resultat fra Lagtinget angaaende ommeldte Vej.

I Aar har Sagen atter været til Behandling, men som det fremgaar af „Dimmalættingen“, har Tinget ikke fundet det at være paa sin Plads at gaa med til en Pengebevilgning til Beboerne paa Hvidenes, til Fordel for et Vej-anlæg, som vi meget haardt trænger til. Da vi mener det for helt uforvarsomt at lade aerede Lagting at prisgive en Bygds Indvaanere til et tilfældigt Forstanderskabs Fordogtbeholdende, drister vi os at spørge: 1) Har Forstanderskabet Ret til at forhindre, at vi faar vor Andel af de Penge, som af Staten ydes til Vejanlæg paa Færøerne, naar der foreligger en Adresse fra Befolkningen som f. Eks. i dette Tilfælde? 2) Har Forstanderskabet atter i Aar været paa Benene for at hindre den for os meget vigtige Sag? 3) Kan man ikke faa oplyst, hvem af Forstanderskabets Medlemmer, der er Forløber for en saadan Knægt af de Rettigheder, som Menneskene har i Samfundet?

Herpaa forlanger vi Svar fra de Institutioner, der har til Opgave at varetage vore Interesser, men i Stedet for paa en saa udfordrende Maade modsætter sig vore Krav i Vejsagen.

Beboere paa Hvidenes.

# Úr Føroyum.

Tórshavn.

# Thorshavns Byraad.

I Fredags afholdtes ekstraordinært Byraads-møde i Anledning af en Skrivelse fra thorshavnske Haandværkere.

Af Raadets 9 Medlemmer mødte 7. Heinesen og P. Johs. Poulsen var fraværende.

Skrivelsen, der gik ud paa at anmode Byraadet om at garantere og anbefale, da paagældende Haandværkere vilde indgive Tilbud paa Kørebjerg og Kaj ved Thorshavn, da de paa denne Maade mente at Pengene vilde blive i Byen.

Skrivelsen havde været til Behandling i Kasseudvalget, og fra det forelå der en Indstilling om, at Byraadet af Hensyn til Skatteyderne ikke kunde gaa med til den andragende Garanti, lovrigt indeholdt Indstillingen nogle dunkle Ytringer om, at Udvalget tvivlede om paagældende Haandværkeres Kompetence.

Arge foreslog, at man efterkom Andragerne samt medgav dem en varm Anbefaling.

Debess havde ikke været med til det foregaaende Møde, og kendte derfor ikke Sagens Enkeltheder. Men da Kasseudvalget i sin Indstilling afslaar Andragendet og da dette Udvalg er ganske godt repræsenteret i Aften, var han klar over at Arges Forslag vilde falde. Derfor havde han tænkt sig den Mulighed, at Medlemmerne vilde samles om et Forslag, der gik ud paa, at Kommunen selv fik Arbejdet overdraget, da man paa den Maade vilde være i Kontakt med en stor Del af Skatteyderne saavel direkte som indirekte.

Johs. O. Joensen havde en Mængde Betenkeligheder, der forarsagede at han, selv om han havde den bedste Lyst hertil, ikke kunde være med til at efterkomme Andragerne.

Mitens mente at man gik udenfor en stor Del af Skatteyderne, hvis man gik med til dette Andragende, da der jo ikke kunde ventes, at alle Skatteyderne vilde faa nogen Nytte af dette Arbejde.

Evensen var mest uafholdelig overfor Forslaget fra Hr. Debess, da det var en Kendsgjering, at Kommunearbejde altid foregik i langsom Tempo; han henviste til Vejanlæg som Kommunen en Gang i Tiden havde paataget sig at lade udføre.

Debess vilde gerne indrømme, at de af Evensen omtalte Vejanlæg maaske kunde have været billigere udført, men han var i sin fulde Ret til at fastholde at de Penge, som Hr. Evensen mente var givet for meget ud, at de var ganske godt anvendte, da de kom Borgerne og dermed Kommunen til Nytte i en meget kritisk Tid. Maaske det samme vil blive Tilfældet her, at man paadrager sig et Underskud, men naar alt kommer til alt, saa vil dette alligevel betyde en Indtægt for Borgerne og dermed Kommunen. Og vi sikker thorshavnske Arbejdere Arbejde ved de Anlæg, som de skal betale sin Andel af. Der hvor Kommunen betaler. skal Borgerne faa Beskæftigelse, og det kan vi naa ad denne Vej, som jeg har anviset i mit Forslag.

Afstemning foretoges ved Navneopraab. Ved Arges Forslag stemte Lützen, Evensen, Mitens og Joensen: Nej. Arge og Debess: Ja. Clementsen stemte ikke. Kasseudvalgets Indstilling, Debess og Arge: Nej. Clementsen stemte ikke, de øvrige: Ja. Forslaget fra Debess blev derefter sat under Afstemning og nedtrampet af Formanden, Evensen, Mitens og Joensen.

Forslaget fra Arge om en Anbefaling til Andragerne vedtoges enstemmigt.

Vi noterer atter Borgernes Raad contra Borgerne.

# Skipini

eru nu oll afturkomin úr Grønlandi.

„Skarstein“ kom til Føroyar tirsdagin full av fiski. „Silverlining“ kom til Oyndarfjarðar hósmorgunin og hevði fingið 30,000. „Haabet“ kom til Havnar leygardagin og hevði i veiðu 28,000.

# Skonnart „Hanna“.

sum hevur verið i Hull við veiðu sinu, kom til Havnar